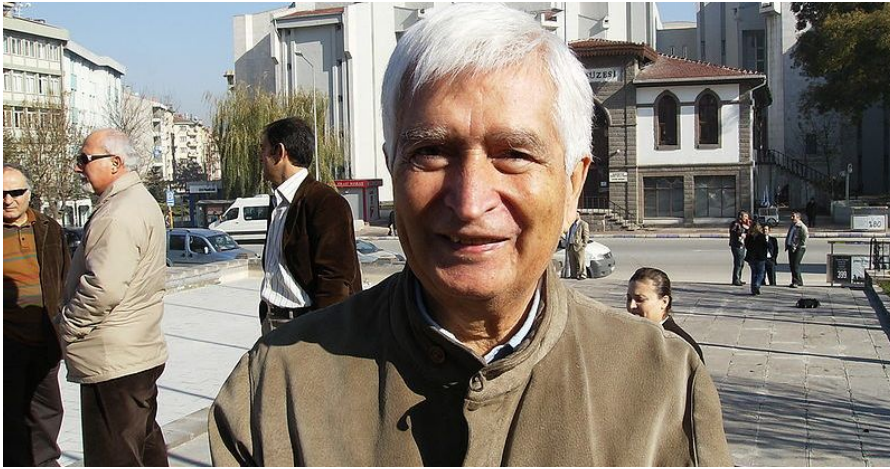

Şirket Kârlarının Maliyeti İnsan Hayatı mıdır?

İçeriği Yazan: [Asım US](#) [1] Zaman: Çar, 17/11/2010 - 21:30

Sayın Güngör Uras

hocamız, 15 Kasım 2010 Pazartesi tarihli köşesinde yayımladığı **“Şirket kârları çok çok iyi”** adlı yazısında sokaktaki adamın, kahvedeki dayımın, diskodaki bayanın anlayacağı kadar basit bir dilde şirket kârlarının neden iyi olduğunu açıklamış. Yazı özetle, gelirin dört kalemi arasındaki (rant, kâr, ücret, faiz) bölüşümü anlatıyor. Bir de şirketlerin kur arbitrajından elde ettikleri kambiyo gelirlerinden bahsediyor.

Güngör Hoca'ya göre, diğer üç kalemin düşük olması kârların yüksek olmasına yol açmış. Teorik olarak doğru, ancak yazıda anlayamadığım iki ifade vardı. Birincisi:

“Krizin etkisiyle her kesimde toplam hasılat yükselirken, toplam maliyet düştü.”

Şimdi toplam maliyetler, fiyat ve ücretler düştüğü için düştü de, toplam

Sosyal Medya: [Facebook](#) | [Twitter](#)

hasılat nasıl yükseldi orasını anlayamadım pek. Ya da krizin etkisiyle toplam hasılat arttıysa, niçin kapasite kullanım oranı krizin etkisiyle %65 dolaylarına kadar gerilemişti?

İkincisi:

“Krizlerde işletmeler daha rasyonel çalışmalara yönelir. Krizler verimi artırır. İşletmeler masrafları kısar, işçi çıkarır. İşler düzelse bile daha az işçi ile çalışır, tasarrufu sürdürür.”

Şimdi bu da demek oluyor ki, şirketler ne kadar çok işçi kovup, ne kadar az çalışandan ne kadar fazla verim elde ederse o kadar kâr elde eder.

Bir kere bu tezini tersten okumuş olursak, Güngör Hoca düpedüz Marx'ın teorisini doğruluyor pekala! Teknolojinin de etkisiyle, sabit sermayeye olan yatırım artarken, kârlardan değişken sermayeye (yani ücrete) ayrılan pay azalır, bu da kâr oranlarının azalmasına sebebiyet verir, çünkü sermayenin organik bileşimi artmış olur.

Mamafih bahsettiği durum hem Klâsik hem de Keynesyen teoriye de aykırı üstelik! Çünkü arz yanlı politikanın en büyük teorisyenlerinden Jean Baptiste Say, *“her arz kendi talebini yaratır”* derken, şirketlerin ürettikleri kadar da istihdam ve gelir sağlayacağından bahsediyordu. Oysa Güngör Hoca, şirketlerin ne kadar az istihdam sağarlarsa o kadar çok üreteceklerini söylemektedir.

Keynesyen teoriye ise şu şekilde ters. Bir kere Güngör Hoca'nın bahsettiği durum, efektif talep ilkesi gereği, krizden çıkarıcı değil, bilakis krizi derinleştirici bir unsurdur. Çok da detaya girmek istemiyorum ancak “Milli Gelirdeki Değişim= Para Çarpanı x Ücret Birimleriyle Yatırımdaki Değişim” formülüne göre Güngör Hoca'nın bahsettiği durum, gene talep yönlü teoriler ışığında, teorinin söylediğinin tersi bir anlama çıkar. Şöyle ki, istihdam ne kadar azalırsa, marjinal tüketim eğilimi, dolayısıyla efektif talep, dolayısıyla da milli gelir o kadar düşer. Bu ortamda şirket karlarının da düşmesi beklenir.

Oysa Güngör Hoca, bu ortamda şirket kârlarının artacağını iddia ediyor! Elbette bir bildiği vardır, yahut da ben yanlış anlamış olabilirim ya da Güngör Hoca yaşlılığın etkisiyle teorileri unutmuş olabilir. Lâkin kafam epeyce bir karıştı.

Şimdi iktisadi tahlilden sonra, gelelim esas can alıcı noktaya; Güngör Hoca diyor ki kısaca, ***“Şirketler insan kovdukça kâr elde ederler, bu da gayet normaldir. Ücret falan artırmaya gerek yok, istihdama da mühim olan şirket kârıdır. Şirketler kâr ettikçe, her şey yolundadır.”***

Güngör Hoca'nın dediğini analiz ettikçe bu ortaya çıkıyor. Yani şirketlerin kârı, gelirin dört ana unsuru (toprak-rant, sermaye-kâr, emek-ücret, para-faiz) arasındaki oran neticesinde, emek ne kadar düşük ücretlendirilirse ve çalışma koşulları kötüleştirilirse (şirketlerin rasyonel çalışmalarından kasıt bu) o kadar yüksek olacaktır.

Güngör Uras'a tersten bakınca, karşımıza Karl Marx'ın resmi çıkıyor

gerçekten de!

asim.us@politikadergisi.com

Yorumlar

- [Eko-Politik](#) [2]
- [Toplumsal](#) [3]

Kaynak URL (19/04/2024 - 01:23 tarihinde yazdırıldı):

<http://politikadergisi.com/makale/sirket-karlarinin-maliyeti-insan-hayati-midir>

Bağlantılar:

[1] <http://politikadergisi.com/pd-uye/asim-us>

[2] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/eko-politik>

[3] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/toplumsal>